

Mitä on tutkimustiedon vaikuttavuus?

Prof. Jussi Kivistö, HEG, Tampereen yliopisto

Mitä on tutkimustieto? Mitä on vaikuttavuus?

- Tutkimustieto on **hyväksytyin tutkimusmenetelmin tuotettua tietoa**, jonka konkreettinen muoto voi olla mm.
 - Suullista kommunikointia, yleistajuisia ja tieteellisiä julkaisuja, somepostauksia, esitelmiä
 - Keksintöjä, innovaatioita, tuotteita, palveluja, menetelmiä, käytäntöjä
 - Ihmisten mukana liikkuvaa hiljaista tietoa, tietämystä, osaamista ja asiantuntemusta
- Vaikuttavuus on **tietoisesti aikaansaatuja muutoksia** ihmisten ja instituutioiden toiminnassa

Mitä siis on tutkimustiedon vaikuttavuus?

- **Tieteellistä vaikuttavuutta:** ensisijainen kohde tieteellinen toiminta
- **Yhteiskunnallista vaikuttavuutta:** ensisijainen kohde yhteiskunnallinen toiminta
- Vaikuttavuus syntyy **tutkimustiedon** ja **muiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta** ja usein **pidemmän ajan** kuluessa. Vaikuttavuus on lähtökohtaisesti monimuotoinen ilmiö, jossa keskeisiä osatekijöitä ovat:
 - tuotettu tieto
 - tutkimustiedon hyödyntäjien kyky ja halu hyödyntää tuotettua tietoa
 - muut väliin tulevat tekijät, joilla merkitystä vaikutusten realisoitumiseen

Tutkimustiedon vaikuttavuuden pääkanavat

Vaikuttavuuden pääreittejä havainnollistavia esimerkkejä tieteen eri rooleissa.

	Tutkimustulosten välittyminen	Yhdessä tekeminen ja vuorovaikutus	Osaavat ihmiset
Tiede maailmankuvan ja sivistyksen rakentajana	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistajuiset kirjoitukset, ml. oppikirjat • Esitelmät ja luennot 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyö oppilaitosten, järjestöjen, arkistojen ym. kanssa • Sosiaalinen media • Kansalaistiede 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteiskunnallisina keskustelijoina • Opetus-, kasvatus- ja sivistystyössä • Tiedeviestinnän ammattilaisina
Tiede vaurauden ja hyvinvoinnin lähteenä	<ul style="list-style-type: none"> • Patentointi ja lisensointi • Teknologian siirto • Tieteelliset julkaisut yrityskontaktien luomisessa 	<ul style="list-style-type: none"> • Pitkäjänteinen yhteistyö yritysten kanssa • Tiedonvaihto elinkeinoelämän ja julkisten palvelujen tuottajien kanssa • Pilotointi, nopeat kokeilut • Alueellinen yhteistyö, ekosysteemit 	<ul style="list-style-type: none"> • Tuotekehityksessä • Liiketoiminnassa • Osaamis pohjaisina yrittäjinä • Julkisen palvelujärjestelmän uudistajina
Tiede päätöksenteon perustana	<ul style="list-style-type: none"> • Tulosten synteetit, esim. policy brief -koosteet • Tiedotteet julkaisuista • Kohdennetut selvitykset 	<ul style="list-style-type: none"> • Asiantuntijapaneelit ja -verkostot • Välittäjäorganisaatiot • Kuulemiset ja kannanotot 	<ul style="list-style-type: none"> • Monimutkaisten kysymysten jäsentäjinä • Asiantuntijoina • Päätöksentekijöiden avustajina, päätösten valmistelijoina
Tiede käytäntöjen kehittäjänä	<ul style="list-style-type: none"> • Ammattilehdissä julkaiseminen • Suositukset ja ohjeet • Prosessit, toimintamallit ym. käytänteet 	<ul style="list-style-type: none"> • Keskustelu konkreettisista ongelmista käytännön toimijoiden kanssa • Osallistava tutkimus • Toimijaverkostot 	<ul style="list-style-type: none"> • Professioammateissa • Asiantuntijoina

Vaikuttavuutta olisi kiva mitata, mutta...

...mittaamista rajoittavat etenkin **epäselvät kausaalisuhteet**:

- mikä vaikuttaa tutkimukseen?
- mihin tutkimus vaikuttaa?
- miten tutkimuksen vaikutus tapahtuu?
- kuinka paljon tutkimuksen vaikutusta tapahtuu?
- koska tutkimuksen vaikutusta tapahtuu?

Tosielämähaaste tänään

Miten tutkimustiedon vaikuttavuutta voidaan parantaa tilanteessa, jossa tärkeät yhteiskunnalliset ongelmat ovat pirullisia, aikaansaavat muutokset usein sattumanvaraisia, epäsuoria ja hajanaisia ja ne voivat realisoitua poliittista aikahorisonttia pitemmällä ajalla?

Strategisen tutkimuksen rahoitusinstrumentin arviointi

Jussi Kivistö, Vuokko Kohtamäki, Erika Lilja, Anu Lyytinen, Jarikko Tirronen,
Kim Holmberg ja Sini Teräsahde

VALTIONEUVOSTON SELVITYS- JA
TUTKIMUSTOIMINNAN JULKAISUSARJA 2022:60

tietokayttoon.fi

Lähteet ja lisälukemista

- Kivistö, J., Kohtamäki, V., Lilja, E., Lyytinen, A., Tirronen, J. Teräsahde, S. & Holmberg, K. (2022). Strategisen tutkimuksen rahoitusinstrumentin arviointi. Valtioneuvoston selvitys - ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022: 60. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164348/VNTEAS_2022_60.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Lilja, E. & Kivistö, J. (2021). Perustutkimus tieteen ja innovaatioiden perustana. Akava Works 8/2021. Helsinki: Akava. https://akavaworks.fi/wp-content/uploads/sites/2/2021/06/Perustutkimus-tieteen-ja-innovaatioiden-perustana-Artikkeli-8_2021.pdf
- Muhonen, R. (2021). Tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden haasteet. Vastuullinen tiede. <https://vastuullinentiede.fi/fi/jatkokaytto/tutkimuksen-yhteiskunnallisen-vaikuttavuuden-arvioinnin-haasteet>
- Nuutinen, A. ym. (toim.) (2016). Tieteen tila. Helsinki: Suomen Akatemia.
https://www.aka.fi/globalassets/2-suomen-akatemian-toiminta/2-tietoaineistot/aka_tieteen_tila_yksi.pdf